

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2004

30 SEPTEMBRE 2004

PROPOSITION D'ORDONNANCE

relative à la présentation des bourgmestres

(déposée par MM. Jacques SIMONET (F) et
Didier GOSUIN (F))

Développements

Lorsque le législateur a inséré dans l'article 13 de la Nouvelle loi communale la disposition selon laquelle nul ne peut signer plus d'un acte de présentation en vue de la nomination du bourgmestre, il a de toute évidence entendu réagir contre des pratiques politiques de nature à altérer la légitime confiance dont les citoyens et les mandataires publics eux-mêmes doivent pouvoir témoigner à l'égard des élus.

Si la disposition précitée a incontestablement produit des effets positifs, elle n'a pas empêché certains élus de continuer à apposer leur signature sur plus d'un acte de présentation.

Comment pourrait-il d'ailleurs en être autrement puisque le législateur n'a prévu aucune sanction à l'encontre d'élus agissant de la sorte ?

L'article 13 de la loi est en effet muet quant aux conséquences de l'existence de deux ou plusieurs acte de présentation à la nomination de bourgmestre comportant chacun la signature d'un même élu.

Requérir une nouvelle présentation revient la plupart du temps à permettre à l'élus concerné de confirmer son changement d'opinion.

En d'autres termes, une telle solution lui offre la possibilité de couvrir à posteriori l'irrégularité que la loi dénonce !

Lorsqu'il a pour conséquence de remettre en cause une majorité politique constituée par des élus au suffrage uni-

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 2004

30 SEPTEMBER 2004

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

betreffende de voordracht van de burgemeesters

(ingediend door de heren Jacques SIMONET (F) en
Didier GOSUIN (F))

Toelichting

Toen de wetgever in artikel 13 van de nieuwe gemeentewet de bepaling invoegde volgens welke niemand meer dan één akte van voordracht voor de benoeming van de burgemeester mag ondertekenen, wilde hij klaarblijkelijk reageren tegen politieke praktijken die het legitieme vertrouwen schenden dat de burgers en de overheidsmandatarissen zelf in de gekozenen moeten kunnen hebben.

De voornoemde bepaling heeft weliswaar ongetwijfeld positieve gevolgen gehad, maar heeft sommige gekozenen niet belet om meer dan één akte van voordracht te ondertekenen.

Hoe zou het trouwens anders kunnen, aangezien de wetgever in geen enkele sanctie heeft voorzien tegen gekozenen die aldus handelen ?

In artikel 13 van de wet staat inderdaad niets over de gevolgen van het bestaan van twee of meer akten van voordracht voor de benoeming van de burgemeester die door eenzelfde gekozenen ondertekend zijn.

Als men een nieuwe akte van voordracht eist, komt dat er meestal op neer dat de betrokken gekozenen zijn nieuwe mening mag bevestigen.

Met andere woorden, een dergelijke oplossing biedt hem de mogelijkheid om de met de wet strijdige onregelmatigheid achteraf toe te dekken.

Wanneer deze handelwijze ertoe leidt dat de politieke meerderheid die de gekozenen na de verkiezingen gevormd

versel, ce type de comportement n'en est que moins recommandable et plus dommageable pour la démocratie.

La transparence et la moralisation de la vie politique imposent que les mesures adoptées par le législateur ne soient pas effectivement vidées de leur substance parce qu'elles sont dépourvues de sanction ou parce que le recours à d'autres dispositions est susceptible d'en annihiler les effets.

Cependant, il est bien évident que l'on ne peut dénier à un élu la faculté de changer d'avis et d'estimer que la personne en faveur de qui il a déjà signé un acte de présentation à la nomination de bourgmestre ne jouit plus de sa confiance pour exercer cette fonction.

Toutefois, une telle attitude relève de la liberté d'opinion reconnue à tout individu. Il s'agit d'un choix éminemment personnel dont l'élu doit assumer les conséquences sans pour autant remettre en cause le choix des autres élus qui eux ont signé l'acte de présentation dans le respect du prescrit légal.

La pratique actuelle aboutit au résultat inverse : bien que formellement, à l'heure actuelle, chacun des actes de présentation revêtus de la signature d'un même élu ne soient pas d'emblée frappés de nullité, il est d'usage de ne plus en tenir compte et à recommencer la procédure de présentation, ce qui aboutit à une nullité de fait.

Ainsi, dans l'hypothèse où une majorité ne compterait qu'un siège de plus que la minorité, un élu qui signerait successivement deux actes de présentation, le premier en faveur d'un candidat soutenu par une majorité d'élus, le second en faveur d'un candidat soutenu par une minorité, pourrait, à l'occasion d'un nouvel acte de présentation, confirmer le renversement de majorité et assurer au candidat présenté par la minorité initiale une présentation régulière et conforme à la lettre de la loi.

Il est toutefois raisonnable de considérer que tel n'a pas été le vœu du législateur.

C'est pourquoi il convient que l'élu agissant comme exposé ci-dessus soit sanctionné et ne puisse par le biais du reniement de sa signature jouer un rôle actif, et même prépondérant, dans le renversement de la majorité qui s'est dégagée à la suite du scrutin.

Seule la déchéance du mandat de conseiller communal paraît réellement dissuasive à cette fin.

La présente proposition consacre par conséquent la déchéance du mandat de conseiller communal aux élus communaux qui ne respectent pas le pacte de confiance qu'ils ont conclu avec le citoyen.

Jacques SIMONET (F)
Didier GOSUIN (F)

hebben, op losse schroeven wordt gezet, is ze des te afkeurenwaardiger en schadelijker voor de democratie.

De transparantie en politieke correctheid nopen ertoe dat de maatregelen van de wetgever wel degelijk toegepast worden, ook al is er geen straf vastgesteld of kunnen andere bepalingen de gevolgen ervan tenietdoen.

Het spreekt echter voor zich dat een gekozenen het recht heeft om van mening te veranderen en te oordelen dat degene voor wie hij al een akte van voordracht voor de benoeming tot burgemeester ondertekend heeft, niet langer zijn vertrouwen geniet om deze functie uit te oefenen.

Een dergelijke houding valt echter onder de individuele vrijheid van meningsuiting. Het gaat om een zeer persoonlijke keuze waarvan de gekozenen de gevolgen moet dragen zonder echter de keuze van de andere gekozenen die de akte van voordracht ondertekend hebben met naleving van de wetbepalingen, ter discussie te stellen.

De huidige praktijk leidt tot het omgekeerde resultaat : hoewel de akten van voordracht die door eenzelfde gekozenen ondertekend zijn, formeel gezien thans niet meteen nietig verklaard worden, is het gebruikelijk om er geen rekening meer mee te houden en de voordrachtsprocedure te herbeginnen, wat tot een feitelijke nietigheid leidt.

Ingeval de meerderheid slechts één zetel meer zou tellen dan de minderheid, zou een gekozenen die achtereenvolgens twee akten van voordracht zou ondertekenen, de eerste ten gunste van een kandidaat die gesteund wordt door een meerderheid van gekozenen en de tweede ten gunste van een kandidaat die gesteund wordt door een minderheid, ter gelegenheid van een nieuwe akte van voordracht de val van de meerderheid kunnen bevestigen en de door de oorspronkelijke minderheid voorgedragen kandidaat een regelmatige en met de letter van de wet overeenstemmende voordracht kunnen bezorgen.

Men kan echter redelijkerwijze aannemen dat dit niet de bedoeling van de wetgever was.

Daarom moet de gekozenen die handelt als hierboven uiteengezet, gestraft kunnen worden en mag hij door de ontkenning van zijn handtekening geen actieve en zelfs doorslaggevende rol spelen bij het omverwerpen van de meerderheid die na de verkiezing is totstandgekomen.

Alleen het verlies van het mandaat van gemeenteraadslid lijkt een doeltreffende straf te zijn.

Dit voorstel bevestigt bijgevolg dat de verkozen gemeenteraadsliden hun mandaat verliezen als ze het verhoudingspact dat ze met de burger hebben gesloten, niet naleven.

PROPOSITION D'ORDONNANCE**relative à la présentation
des bourgmestres***Article 1er*

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

A l'article 13 de la Nouvelle loi communale, les alinéas suivants sont insérés entre les alinéas 1er et 2 :

« L'élu qui après avoir signé un acte de présentation et qui, sauf renonciation du candidat présenté par lettre recommandée au secrétaire communal, signe un nouvel acte de présentation au profit d'un autre candidat est déchu de son mandat de conseiller communal selon la procédure visée à l'article 10.

Est déchu de son mandat de conseiller communal l'élu qui, ayant signé un acte de présentation, déclare à l'autorité investie du pouvoir de nomination retirer son soutien à ce candidat, sauf renonciation de celui-ci selon les modalités visées à l'alinéa précédent. ».

Article 3

La présente ordonnance entre en vigueur lors du prochain renouvellement intégral des conseils communaux.

Jacques SIMONET (F)
Didier GOSUIN (F)

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE**betreffende de voordracht
van de burgemeesters***Artikel 1*

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet

Artikel 2

In artikel 13 van de nieuwe gemeentewet worden, tussen het eerste en het tweede lid, de volgende leden ingevoegd :

« De gekozene die, nadat hij een akte van voordracht heeft ondertekend, een nieuwe akte van voordracht ondertekent ten gunste van een andere kandidaat, verliest zijn mandaat van gemeenteraadslid, overeenkomstig de in artikel 10 bedoelde procedure, tenzij de voorgedragen kandidaat bij een aan de gemeentesecretaris gerichte aangetekende brief heeft afgezien van zijn kandidatuur.

De gekozene die, nadat hij een akte van voordracht heeft ondertekend, de voor de benoeming bevoegde overheid ervan kennis geeft dat hij zijn steun voor zijn kandidaat intrekt, verliest zijn mandaat van gemeenteraadslid, tenzij de voorgedragen kandidaat volgens de in het vorige lid bedoelde regels heeft afgezien van zijn kandidatuur. ».

Artikel 3

Deze ordonnantie treedt in werking bij de volgende volledige vernieuwing van de gemeenteraden.

